

Maak je eigen Musical

Werkboek van:

Schrijf met je klas een musical of toneelstuk en voer het op!

EDUFORCE

educatieve uitgeverij

Met online video's van theater-professionals!
eduforcedigitaal.nl

Geschikt voor:
reguliere klassen,
plusklassen,
voltijds hoogbegaafdenonderwijs
en combinaties van klassen!

Denkwijs

Samenwerkingsproject
voor groep 6-8

Emmi M. Visser
Lineke Fokkema

In deze serie verschijnen onder andere de volgende titels:

- Denken over Taal (zes delen groep 3 t/m 8)
- Taal(eigen)wijs (zes delen groep 3 t/m 8)
- Kunstgeschiedenis (vier delen groep 5 t/m 8)
- Literatuur en creatief schrijven (groep 7 en 8)
- Denken in Getallen (twaalf delen groep 3 t/m 8)
- Tekenboek optische illusies (6-106 jaar)
- Latijn en leren leren (groep 7, 8 en vo)
- Maak je eigen musical (groep 6-8)

Kijk op onze website **www.eduforce.nl** voor alle verrijkingswerkboeken.

Werkboek ***Maak je eigen Musical*** uit de reeks Denkwijz.
Samenwerkingsproject voor groep 6-8.

Uitgeverij Eduforce
Lavendelheide 21
9202 PD Drachten

www.eduforce.nl
mail@eduforce.nl

Tel: 0880 – 200 555

Auteur: Emmi M. Visser en Lineke Fokkema

Eduforce, maart 2024

ISBN: 978-90-832903-5-5

©2024 Eduforce. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, computersoftware of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Inhoud

	Hoe werkt dit boek?	4
	Fase 1: Kennis opdoen	7
	1.1 Musical en toneelstuk	8
	1.2 Genre	10
	1.3 Thema	12
	1.4 Genre & thema bepalen	14
	Fase 2: Theatergezelschap vormen	17
	2.1 Theatergezelschap	18
	2.2 Functies verdelen	20
	Fase 3: Verhaal	23
	3.1 Personages	24
	3.2 Verhaal in hoofdlijnen	26
	3.3 Toneelschrijven	28
	Fase 4: Voorbereiden & repeteren	31
	4.1 - 4.6 Alle teams	32
	4.7 Alles samenbrengen	44
	Fase 5: De voorstelling	47
	5.1 Generale repetitie	48
	5.2 De laatste dingen	50
	5.3 Feestje vieren!	52
	Bijlagen	54

Fase 1: Kennis opdoen

In fase 1 leg je de basis voor jullie voorstelling. Je leert over de verschillende genres die er zijn bij musicals en toneelstukken. Je onderzoekt welke van die genres jou aanspreken. Daarna verdiep je je in thema's. Welke thema's zijn jouw favorieten? En waar houden je klasgenoten van?

Het laatste hoofdstuk is het belangrijkste. Want in dit hoofdstuk gaan jullie het genre en thema van jullie eigen voorstelling bepalen. Wordt het een rockmusical over doorzettingsvermogen of toch een toneelstuk over een spannende rechtzaak? Jullie gaan het bepalen!

Wat is een toneelstuk?

Wat is een musical?

Hoeveel liedjes zitten er in een musical?

Wie is de bekendste toneelschrijver?

VIND JIJ EEN MUSICAL OF EEN
TONEELSTUK LEUKER?

Kunnen er in een toneelstuk
ook liedjes zitten?

Hoeveel liedjes zitten er in een
musical?

IS EEN TONEELSTUK

Zit er altijd dans in een
musical?

LITERATUUR?

Wanneer werd de eerste musical
gemaakt?

Wat is het thema van
Romeo en Julia?

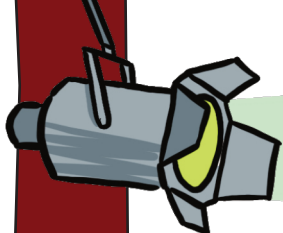
WAT IS EEN BEKEND
ROCKMUSICAL?

Welk toneelgenre vind jij
het leukst?

KAN EEN MUSICAL ELK
MOGELIJK THEMA HEBBEN?

Kun je van een film een toneelstuk
maken?

Hoe lang duurt een
toneelstuk?

1.2 Genre

Oudheid

Toneelstukken en musicals zijn beide vormen van *theater*. Bij theater treden acteurs op voor een publiek. Theater, zoals wij dat nu in Nederland kennen, is ongeveer 2700 jaar geleden ontstaan in het Oude Griekenland.

In die tijd werden er grote festivals gehouden ter ere van de god Dionysus. Meedoen als

acteur of publiek was een belangrijk onderdeel van het *burgerschap*. In het publiek zaten soms wel 10.000 tot 20.000 mensen!

De eerste wetenschapper die onderzoek deed naar theater was Aristoteles (geboren in 384 voor het jaar nul). Hij schreef over genres, thema's en over belangrijke theaterregels.

1

Van de Oude Grieken weten we dat ze theaterfans waren. Van prehistorische mensen, zoals jager-verzamelaars, weten we dat niet. Wat denk jij, maakten zij al theater? Leg uit waarom je dat denkt.

.....

.....

.....

.....

.....

Toneelgenres

Er zijn verschillende genres (soorten) toneelstukken en musicals. Je kunt genres ook mixen of nieuwe genres verzinnen. Verreweg de meest voorkomende toneelgenres zijn:

- komedie
- tragedie

Deze genres waren in de tijd van Aristoteles al populair! Een tragedie is een *treurspel* dat

meestal slecht afloopt: een *noodlottige* afloop. Een komedie is bedoeld om het publiek te laten lachen. Andere veel voorkomende genres zijn:

- rechtbank (een rechtzaak)
- historisch
- satire
- politiek
- drama
- horror

Bij satire gebruik je humor en spot om kritiek te uiten op een persoon of iets in de maatschappij.

2

a. Bekijk de toneelgenres hierboven. Welke lijken jou het leukst?

- 1
- 2
- 3

Poster van de theatershow *De regels van Floor* (2023).

b. Waarom spreken juist die drie genres jou aan?

Omdat:

Foto van de voorstelling
De scheepsjongens van Bontekoe
(2023).

Musicalgenres

Musicals kun je ook indelen in verschillende genres. De meest voorkomende zijn:

- boekmusical (gebaseerd op een boek)
- rockmusical (liedjes vertellen het verhaal)
- jukeboxmusical (liedjes van een bekende artiest)
- filmmusical (gebaseerd op een film)
- biografisch (over het leven van een persoon)
- concept musical (met een duidelijke boodschap)
- musical gebaseerd op een sprookje

Opvoering van de boekmusical
Charlie and the chocolate
factory (2023), gebaseerd op
het gelijknamige boek uit 1964.

a. Welke drie musicalgenres spreken jou het meest aan? Leg uit waarom.

1 2 3

Omdat:

b. Over wiens leven zou jij wel een musical willen maken? Waarom?

.....

.....

.....

.....

2.2 Functies verdelen

Taken verdelen

Hoe groter een theaterproductie is, hoe meer mensen eraan werken in verschillende functies. Bij kleine producties vervullen veel medewerkers meer dan één taak. In een grote musicalproductie werken honderden mensen samen!

1

a. Rechts zie je de teams die jullie gaan vormen voor jullie voorstelling. Welke teams spreken jou aan? Maak een top 3.

Team Spel

Regisseur, acteur, choreograaf, danser, souffleur, zanger

Team Techniek

Muzikaal leider, geluidstechnicus, lichttechnicus

Team Decors

Decorontwerper, medewerker rekwisieten

Team Kostuums & Visagie

Kostuumontwerper, visagist

Team Productie

Productieleider, financieel medewerker, communicatiemedewerker, kaartverkoper, publieksmedewerker

Team Schrijven

Schrijver

Tip: de meeste functies kun je met meerdere kinderen samen uitvoeren!

Team Spel

Een voorstelling heeft in ieder geval acteurs. Een musical heeft ook zangers en dansers. Een regisseur geeft aanwijzingen aan de acteurs. Een choreograaf begeleidt de dansers.

Team Techniek

Bij een voorstelling is altijd licht en geluid nodig. Ontwerpers bedenken het licht- en geluidsspel en de muzikanten en technici zorgen dat het tijdens de voorstelling perfect loopt.

Team Decors

De decorontwerper bedenkt en tekent hoe de decors eruit moeten zien. De decorbouwers bouwen die vervolgens. Ook moeten de rekwisieten geregeld worden.

Team Kostuums & Visagie

Mooie kostuums en visagie of schmink maken acteurs en dansers extra overtuigend. Die moeten ontworpen en gemaakt worden voor elke acteur.

Team Productie

Een voorstelling heeft een poster nodig, moet bekend worden gemaakt, binnen het budget blijven en kaartjes moeten verkocht worden.

Team Schrijven

Een voorstelling begint met een verhaal en script!

b. Links zie je de functies die in elk team thuishoren. Ga naar eduforcedigitaal.nl en bekijk de filmpjes van theatergezelschap Tryater. Welke functies lijken jou het leukst? Maak een top 5.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

a. Kijk eens naar je 3 leerdoelen bij opdracht 3 van hoofdstuk 2.1. Bij welke soort functies kun je aan die doelen werken? Kan dat bijvoorbeeld alleen als acteur of in elke artistieke functie? Of juist in een productiefunctie? Of kun je in elke soort functie werken aan dat doel? Noteer het per leerdoel.

1

.....

2

.....

3

b. Kijk nu naar je vijf favoriete functies van opdracht 1.b. Bij welke van die functies kun je volop aan je leerdoelen werken? Omcirkel die. Zitten er rollen tussen waarbij je niet of nauwelijks aan je leerdoelen kunt werken? Streep die dan door.

a. Bij de volgende opdracht gaan jullie de functies verdelen. Op welke manier kun je dit (eerlijk) doen? Hoe zorg je dat alle functies vervuld worden? Werk samen op een apart papier een voorstel uit.

b. Leg het voorstel voor aan alle kinderen die meedoen aan de voorstelling. Is jullie voorstel akkoord? Pas het eventueel aan.

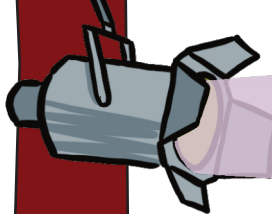

a. Verdeel de functies! Kies een rustig moment en neem er de tijd voor. Welke functie(s) heb jij gekregen?

b. Noteer nu per functie die je gaat vervullen welke van je drie leerdoelen je in die rol gaat werken. Noteer welke van jouw vaardigheden je ervoor gaat inzetten. Kijk eerst nog eens bij opdracht 2b van hoofdstuk 2.1.

Functie	Vaardigheden	Leerdoel(en)

Maak een poster met jullie theatergezelschap! Kopieer op pagina 55 een poppetje voor elk van jouw functies. Print een foto van jouw hoofd (of teken een zelfportret) en plak dat op elk poppetje. Kleur het shirt in de kleur van jouw team en schrijf je functie erop. Plak tenslotte alle poppetjes van de klas op een groot vel papier als een soort 'klassenfoto'. Dat is jullie theatergezelschap!

3.2 Verhaal in hoofdlijnen

Probleem

In dit hoofdstuk bedenken jullie het verhaal van jullie voorstelling in hoofdlijnen. Jullie hebben al een hoofdpersoon met goede en slechte eigenschappen.

De volgende stap is het bedenken van het *probleem* of *doel* van de hoofdpersoon. Elke hoofdpersoon heeft namelijk een probleem dat hij of zij moet oplossen. In *The Lion King*

is Simba bijvoorbeeld verbannen en moet hij zien te overleven. In *De Brief voor de Koning* moet Tiuri een brief bezorgen aan de koning van het buurland.

Het probleem wordt altijd duidelijk aan het begin van het verhaal. Het past bij het thema en genre van het verhaal.

1

a. Noteer nog eens wat het genre en thema van jullie voorstelling is.

Genre:

Thema:

b. Tijd om weer eens te brainstormen! Bedenk drie mogelijke problemen of doelen die jullie hoofdpersoon zou kunnen hebben. Let op dat ze passen bij het thema en genre.

Voorbeeld uit *Harry Potter en de relieken van de dood*: Harry Potter wil Voldemort verslaan (doel).
Voorbeeld uit *Matilda*: Matilda wil heel graag lezen en leren (doel), maar haar familie is heel gemeen (probleem).

- 1
- 2
- 3

c. Bepaal nu met de groep wat het probleem en/of doel van jullie hoofdpersoon wordt. Doe dat weer onder leiding van de kinderen van de verdiepingsroute. Beschrijf het kort.

Het doel/probleem:

.....

.....

Obstakels, ingrediënten en de oplossing

Als je hoofdpersoon een doel of probleem heeft, lijkt de oplossing vaak al duidelijk. Maar soms is de oplossing anders dan de hoofdpersoon denkt. De hoofdpersoon vindt de oplossing vlak voor het einde van de voorstelling.

Om de oplossing te bereiken moet de hoofdpersoon een aantal obstakels overwinnen of 'ingrediënten' verzamelen.

In *De Brief voor de Koning* moet Tiuri aan vijandige ridders ontsnappen en over een tolbrug heen zien te komen (obstakels). In het laatste Harry Potter boek moet Harry een aantal horcruxen verzamelen (ingrediënten) voor hij Voldemort kan verslaan. Het verzamelen van de ingrediënten of het overwinnen van de obstakels is het *midden* van het verhaal.

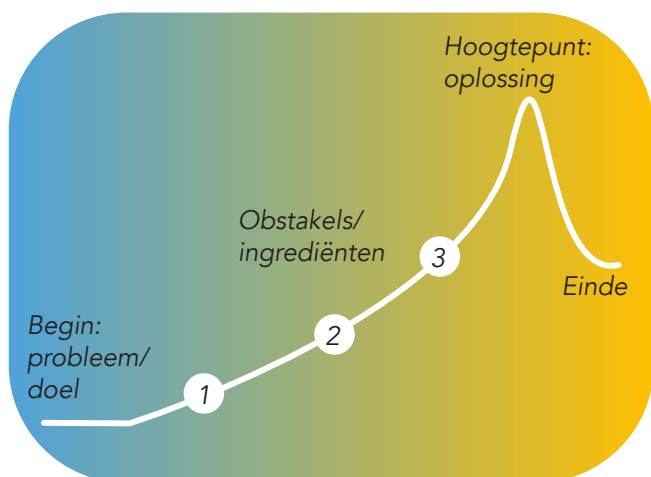
2

a. Bedenk de mooiste, beste, leukste en/of verrassendste oplossing voor het probleem of doel van jullie hoofdpersoon! Presenteer je oplossing aan de hele groep.

.....

.....

.....

b. Bepaal onder leiding van de kinderen van de verdiepingsroute wat de oplossing voor jullie hoofdpersoon wordt! Beschrijf het kort.

De oplossing:

.....

.....

.....

.....

Spanning

Hierboven zie je hoe een verhaal er als schema uitziet. De witte lijn is de *spanningsboog*. In het begin is het nog niet zo spannend. Je leert de hoofdpersoon kennen en wat zijn of haar probleem of doel

is. Dan ontstaan er obstakels of heeft je hoofdpersoon moeite met het verzamelen van ingrediënten: het wordt steeds spannender. Op het hoogtepunt zit je op het puntje van je stoel: lukt het om het probleem op te lossen?

a. Bedenk tenslotte jouw eigen gaafste, spannendste, onverwachte en/of verrassendste ingrediënt of obstakel dat de hoofdpersoon nodig zou kunnen hebben voor de oplossing en waarom. Beschrijf het uitgebreid op een apart vel papier. Geef hieronder een samenvatting.

.....

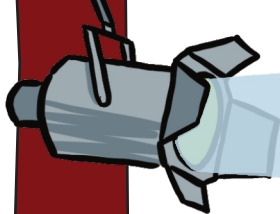
.....

.....

.....

b. Laat elk kind zijn of haar ingrediënt of obstakel presenteren. Bepaal nu onder leiding van de kinderen van de verdiepingsroute welke 3 in het verhaal komen! Noteer ze kort op bladzijde 56.

3

4.1 Team Schrijven

1

a. Ga naar eduforcedigitaal.nl en zoek het filmpje van de schrijver op. Wat zijn de belangrijkste tips die genoemd worden?

.....

.....

.....

.....

.....

b. Welke tip, ervaring of advies vind jij voor jezelf het belangrijkste? Denk daarbij aan je leerdoelen.

.....

.....

.....

Wereld

Het verhaal in hoofdlijnen hebben jullie in fase 3 al bedacht. De wereld waarin het verhaal zich afspeelt is ook belangrijk. Vooral voor jullie team, maar ook voor Team Decors en Kostuums & Visagie! Een liefdesverhaal als Romeo en Julia kan zich in de middeleeuwen afspelen, maar ook in 2226. Het kan zich in een klein dorp of een grote stad afspelen. Dat maakt een groot verschil voor de sfeer van jullie voorstelling! Niet elk verhaal kan zich in elke wereld afspelen. Als het bijvoorbeeld over het internet gaat, kan het zich niet in de middeleeuwen afspelen.

2

a. Waar en wanneer speelt jullie verhaal zich af? Bespreek samen wat wel en niet kan en noteer dit in steekwoorden. Bedenk dan drie werelden die jullie aanspreken.

.....

.....

.....

1

2

3

b. Ga met Team Decors en Team Kostuums & Visagie om tafel. Bepaal samen in welke wereld jullie voorstelling zich gaat afspelen. Deel de uitslag met alle teams.

Aktes en scènes

Toneelstukken en musicals verdeel je in aktes. En de aktes verdeel je weer in scènes. Voor jullie voorstelling zou ongeveer 5 aktes logisch zijn: het probleem, obstakel 1, obstakel 2, obstakel 3 en de oplossing. Elke akte verdeel je weer in scènes. Ga uit van 1 tot 3 scènes per akte. Denk goed na over locaties: als je naar een andere locatie gaat, moet je van decor wisselen.

Teamwerk

Samen schrijven kan lastig zijn. Want je wilt niet dat het publiek straks merkt dat scène 1 door iemand anders is geschreven dan scène 2. Belangrijk is dat jullie steeds met elkaar meelesen, samen aanpassingen doen en feedback geven. Feedback moet *constructief* zijn: de ontvanger moet er iets aan hebben. Zo wordt jullie toneelstuk steeds beter!

a. Ga met het hele team om tafel. Maak samen een lijst van de aktes en verdeel die in scènes. Bedenk bij elke scène wat er in gebeurt en schrijf dat er in enkele zinnen bij. Het kan zijn dat je hier meer dan één keer over moet overleggen. Het is veel werk. Als jullie klaar zijn hebben jullie het verhaal van begin tot eind uitgedacht! Deel het met alle teams.

b. Maak een lijst van alle rollen (karakters) in de voorstelling en schrijf bij elke rol in enkele zinnen wat voor type het is. Bij de hoofdpersoon hebben jullie dat in de vorige fase al bepaald. Ga dan om tafel met Team Spel. Zijn er niet te veel of te weinig rollen? Voeg eventueel ergens een rol toe of kijk waar er eentje minder kan.

a. Bepaal wie welke scène gaat schrijven. Schrijf eerst alle scènes van akte 1 en 2.

b. Zorg dat alle leden van Team Schrijven een uitgeprinte versie krijgen van akte 1 en 2. Iedereen leest alle scènes en schrijft opmerkingen en vragen in de kantlijn. Let goed op de 'stem' van de hoofdpersonen. Is die hetzelfde in elke scène?

c. Ga weer bij elkaar zitten en ga stukje voor stukje samen door akte 1 en 2 heen. Deel je opmerkingen en bespreek wat jullie ervan vinden.

d. In de laatste stap past iedereen zijn of haar eigen scène aan op basis van de opmerkingen. Als het goed is, zijn het nu betere scènes geworden!

e. Herhaal de stappen van 3 voor de andere aktes. Schrijf, lees, corrigeer en ga weer verder!

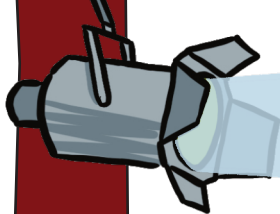
a. Licht het script er en maken jullie een musical? Ga dan om tafel met Team Techniek om te bepalen wat goede momenten zijn voor een liedje en/of dansje. Noteer dat in het script.

b. Zijn jullie helemaal klaar? Is het script van jullie voorstelling helemaal af? Dan is het tijd om het uit te printen voor iedereen die meedoet aan de voorstelling. En nog belangrijker: het is tijd voor een klein feestje! Een musical of toneelstuk schrijven is een bijzondere prestatie en dat moet je vieren!

3

4

5

4.6 Team Productie

1

a. Ga naar eduforcedigitaal.nl en zoek de filmpjes van de productie leider, financieel medewerker, communicatiemedewerker, kaartverkoper en publieksmedewerker op. Wat zijn de belangrijkste tips die genoemd worden?

.....

.....

.....

.....

.....

b. Welke tip, ervaring of advies vind jij voor jezelf het belangrijkste? Denk daarbij ook nog even aan je leerdoelen.

.....

.....

.....

Productie

Als Team Productie zijn jullie het meest veelzijdige team! Jullie zorgen dat alles rond de voorstelling geregeld is en goed verloopt. Jullie houden in de gaten wat alles kost en of het binnen het budget past. Jullie zorgen ook dat alle teams én het publiek informatie krijgt over de voorstelling. Jullie regelen natuurlijk de kaartverkoop. En jullie zorgen dat de voorstellingszaal er op de grote dag perfect uit ziet en het publiek goed ontvangen wordt. Als iets 'geregeld' moet worden, zorgen jullie dat dat gebeurt.

2

a. Bespreek met je team waar ieder van jullie goed in is: ontwerpen, geld beheren, dingen verkopen, spullen regelen etc. Bespreek ook wat jullie leerdoelen zijn. Waar ben jij goed in?

.....

.....

.....

.....

.....

b. Bespreek met je team wat jullie in ieder geval allemaal moeten regelen. Maak een lijst. Noteer hier de belangrijkste steekwoorden.

.....

.....

.....

a. Bepaal eerst wat jullie budget is. Ga daarover in gesprek met de directeur van jullie school. Bespreek ook of de voorstelling voor het publiek gratis is of dat jullie entree gaan heffen voor extra inkomsten (extra budget).

.....

.....

b. Waar en wanneer gaan jullie de voorstelling opvoeren? Onderzoek verschillende mogelijkheden: op school, in een wijkgebouw, in het theater. Wat kost elke locatie? Wat zijn de voor- en nadelen? Welke datum is geschikt?

Locatie 1:Datum 1:

Locatie 2:Datum 2:

Locatie 3:Datum 3:

c. Is het script af? Lees het goed. Leg dan de opties voor de locatie voor aan Team Techniek. Maak samen een beslissing. Stem de definitieve datum af met je leerkracht en directeur.

Locatie: Datum:

d. Ga tenslotte in gesprek met Team Decors, Team Kostuums & Visagie en Team Techniek. Maak samen een plattegrond van het podium. Bespreek in grote lijnen hun plannen en wat de kosten daarvan zijn. Bepaal dan wat het budget van elk team wordt. Als er niet genoeg budget is, kan het zijn dat sommige teams hun plannen moeten aanpassen!

a. Bedenk hoe de poster eruit komt te zien. Doe eerst een brainstorm en kies het beste idee uit. Teken of ontwerp dan de poster en deel die met alle teams!!

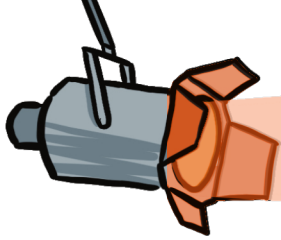
b. Ontwerp ook toegangskaartjes. Wat moet er op elk kaartje staan? Hoe ga je ze verkopen of uitdelen? Maak een plan.

c. Zijn de poster en toegangskaartjes klaar? Dan is het tijd om een klein feestje te vieren!

Ga verder met al het regel- en organisatie werk op jullie lijst. Stem regelmatig af met de andere teams. Kijk wat ze nodig hebben en of alles goed verloopt. Werk jullie lijst steeds bij: streep door wat gedaan is en zet nieuwe taken erbij.

Eindevaluatie

Wat heb je op de dag van de voorstelling gedaan waar je het meest trots op bent?	
Wat had je achteraf anders aangepakt op de dag van de voorstelling?	
Wat vind jij van jouw werkhouding vanaf de start van dit werkboek tot het opvoeren van de voorstelling?	
Heb jij al je leerdoelen (volledig) bereikt? Vertel wat wel en niet is gelukt.	
Ben je tevreden over wat je hebt geleerd bij het maken van deze voorstelling? Waarom wel of niet?	
Wat vond je het leukste onderdeel van dit werkboek?	
Wat vond je het moeilijkst bij het bedenken, maken en opvoeren van jullie voorstelling?	
Zou je nog wel eens een voorstelling willen maken? Welke taak zou jij dan willen uitvoeren?	

Gaan
jullie aan
de slag
met een
(eind)musical of
toneelstuk? Zitten
er veel creatieve
kinderen in jouw klas?
En goede regelaars? Dan
is dit werkboek iets voor
jullie! Van begin tot eind
bedenken, organiseren en
regelen jullie je eigen voorstelling!